

BARS

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
 Egy évre — — 50 K. — f.
 Hat hóra — — 25 K. — f.
 Három hóra — — 13 K. — f.
 Egyes számok ára 1 korona.
 Magyarországra 63 K. — f.
 Egyébb külföldre 75 K. — f.
TELEFON: 98.

N. v. p. riad. p. a. t. v. Bratislava
 čís. 25448/III. a 1925

HIRDETÉSEK:
 centiméterenként — fillér.
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként — fillér.
 Gyakori hirdető- és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 árengedményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

A köziratok a szerkesztőséghez küldendők.
 Kéziratok vissza nem adotnak.
 Alapította: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelenik:
 Minden vasárnap reggel.
 Szerkesztésért felelős: A LAP KIADÓJA.

A hirdetőseket, előfizetőseket s a reklám-
 cikkeket a kiadóhivataltba kérjük utasítani.
 A lap kiadója: NYITRAI és TÁRSA.

A szabadgazdálkodási rendszer alkonya.

(Bd.) A most csúcsondó gazdasági válság egyben a szociális ellentétek kirobbanását is okozza és a szabadgazdálkodás rendszerének, amely a magánvállalkozás korlátlan versenyén alapul, hibáit sokszorozva tárja fel, egyuttal rámutat az okokra is, amelyek a válság (úgy gazdasági, mint szociális) előidézői és a gazdasági liberalizmus tarthatatlanságának bizonyítékai.

A termelés és fogyasztás összhangja akkor van meg, hogyha a nyersanyag és az ipari termelő termékei közötti értékösszhang adottsága mellett a fogyasztó jövedelme a termékek felvételét, sőt azok fokozását lehetővé teszi. Válság következik be azonnal, míhlyest ezen tényezők között az összhang megbomlik és beáll — ami most következett be — a túltermelés, mert ez egyben akár termelés csökkentés, akár költségkimelés miatt utcára dobott keresetnélküli dolgozó fogyasztók elvesztésével csak mélyíti az ellentéteket. Nem feladatunk annak a vizsgálata, hogy sok esetben érzelempolitikai okok is közrejátszanak, amikor egy-egy állam válsága kimélyül azáltal, hogy ilyen vonatkozások miatt eltép gazdaságilag szoros kötelekeket, mert most nem is részlet, hanem világ jelenség a válság és a részletgyógyítások csak némi könnyebbülést okoznak a baj megszüntetése nélkül.

A világgazdasági konferencia — sajnos — politikai kudarcba fulladt és néhány szép szólamon kívül egyebet nem eredményezett, pedig ennek lett volna a hivatása, hogy politikai vonatkozásokon felül emelkedve keresse és megtalálja a válság okait az ellenszerevel együtt.

Az okok és okozat vizsgálata akaratlanul is visszavezet abba az időbe, amikor a mostani termelési rendszer kialakult és önmagától kell felvetnie azt az eszmét, hogy a máig húzódnó fejlődés folyamán történt olyan, ami helytelen irányba terelte a gazdasági életet és ezért természetes gyógymódnak látszik minden hatalmi beavatkozás, amely a termelés helyes irányára kényszerít.

Az őstermelés (mező — erdőgazdaság — bánya) széttagozódott az ipariasodás folyamán és különösen a bánya, már csak iparnak számít, mégis a mezőgazdaság egyrészt, mint nyersanyagtermelő, másrészt mint legjelentősebb fogyasztó sze-

repel. Az ipariasodás kezdetén az őstermelés minden ága aránylagosan vett részt a szükséges nyersanyag-termelésben és a kölcsönös egymásrautaltság mellett kiegyenlített terméértékelés alapján víca-versa termelő-fogyasztói voltak egymásnak.

A tudomány fejlődése beláthatatlan lehetőségeket nyitott meg a minőségi és mennyiségi ipari termelés számára. A chemia és a technika csodás alkotásai korlátlan alkalmazást nyerhettek, mert a szabadjára engedett verseny csak egy dolgot ismer, minél jobbat, minél olcsóbban és mégis minél nagyobb haszonnal termelni tekintet nélkül arra, hogy ennek folyamán élő erő munkája és fogyasztók teste válik feleslegessé. Ugyancsak a tudomány teremtet új anyagforrásokat, amivel kiszorította az őstermelés termékeit, hiszen ma már azt várjuk, hogy a szerte heverő kő, vagy por kenyérré és cukorrá alakítható legyen.

A technokrácia diadala egyben a válság csúcspontja. Minden találmány, mint az emberi ész kiváló terméke, dicsérendő, csak kérdés, hogy nem jobb-e, ha üveg alá kerül, mint csoda példa, nehogy alkalmazása újabb emberezek létét veszélyeztesse.

A termelési ágazatok ellentétes irányú fejlődése a gazdasági és szociális válság okozója. Az ember számára legnagyobb őstermelés terméke megszűnt szükséglet lenni, mert az ipar nagyrészen pótolja a tudomány segítségével. Az olcsóbb termelés érdekében özpontosított ipari embertömegek léte — nem léte attól függ, hogy más szabadon alakuló vállalat nem veszi-e el termékeik piacát, mert helyzeti (fekvés, tőke, találmány, olcsóbb munkaerő) előnye erre módot nyújt. Az őstermelés primitív életkörülből az ipari termelés kifinomultabb életet kívánó színvonalára emelkedett tömegek télen követelő serege államgonddó és válságfészekké válik. A szabad versenyben csak apadó kulcs szab korlátot a jövedelem maximális határának, csak hogy ez a kulcs nem minden ajtót nyit simán és az erőszakos nyitás is inkább a gyengébb zárunál eredményes.

Háboru kellett, ami megmutassa, hogy a korlát nélküli verseny szakadékok szélére vezet. Az ősember erőversenyének is gátat szabott a civilizáció és az uraló nyers erő

sokszor volt kénytelen meghajolni az ész parancsszavára.

Hibás lenne ezért magát a tőkét tenni felelőssé. Az egyén kezdeményezése és érdekeltsége nem kapcsolható ki az eredményes munkából, azonban az államhatalom feladata és kötelessége, hogy megszabja a termelés irányát és határait, valamint a tőkehaszon korlátait. Nem volt bolondság a régi céhszabályok előírása, hogy egyes mesterek hány segéddel dolgozhatnak, mert — élni és élni hagyni — szebb jelszó, mind az — üsd, vágd, nem apád, — különösen a gazdasági életben. Nincs mit sajnálkozni azon, hogy a szabad verseny korlátok közé kerül, vagy kerülhet, mert ezzel talán az idegesség, mint a kor körjelensége is csökken.

A J. M. K. B. idényzáró előadása és a kulturciklus mérlege.

A járási magyar közművelődési bizottság az elmúlt hét szerdáján fejezte be a város háza nagytermében rendezett népszerű tudományos előadásainak sorozatát. Az idényzáró előadásról anyagforlás miatt csak most referálhatunk a következőkben:

Dr. Lauffer Lipót az orvostudomány okori állapotról adott elő. Az előadó — aki a modern orvostudományban ismert késztültségű bir — most alsopo felkészültségről tett tanúságot az orvostudomány történetében is.

Előadása alsopo tanulmányozás eredménye volt és kimerítően ismertette az ókor összes számottevő péneinél az orvostudomány állapotát. Rámutatott a gyógykezelés és a gyógyszerek különböző érdekes formáira, a kuruzslás és az orvostudomány harcára, valamint az orvos harcára tudományának elismertetéséért, mert bizony sok esetben az orvos személyével szavatolt a beteg felgyógyulásáért.

Ismertette a görög orvostudomány különböző iskoláit és a hallgatóságban az orvostudomány gyermekkorának ismertetése annál nagyobb elismerést váltott ki, a mai orvostudománnyal szemben, amely annyi kor, annyi elme, annyi szenvedés, iskola és nézet szintézise.

Az értékes előadást különben lepunkban majd teljes egészében közölni fogjuk.

Végül Kriek Jenő a közm. bizottság elnöke záróbeszédében a következőképen foglalta össze a ciklus kultur munkájának jelentőségét:

Az orvostudomány történetéből hallott előadással tudományos előadásaink első ciklusa bezárált. E pihentető időhatárnál a hallgatóságoknak módjában állhatna itélkezni a megindulások kifejezett reményünkről. Azt modottuk akkor a járásiunk Magyar Kulturbizottságába kapcsolódott tu'ajdonképen rendezőségnek vállalkozásáról, hogy mi hittel hiszünk a ciklusnak értékes benyomásokkal záródásában. Most megállapításunkon tartjuk, hogy az elhangzott előadások és felolvasások törekvény barázdákat hasítottak Léva kulturörkéveinek talajába, zálogul szolgálva egy további termékeny kulturszférának.

Ezzel az ítélettel az Ősök lankadatlan és fokozatosan nagybodott érdeklődését honorálni illik az előző székül. Ki kell emelni az Ősök megértő együttműködését annak a Kulturőrségnek értelmezésében, melyet az előadásokhoz firmát adott Járasi Magyar Kulturbizottság ott és úgy igyekezett városunk kulturéértéke illő tartalommal megtölteni, mikor az Államnak a kulturális, azaz a közművelődést is szolgáló közigazgatásra vonatkozó főhatalmi jogát — miben a Bizottság léte gyökerez — tudományosan hasznos ismeretek nyújtása által igyekezett valóra váltani a magunk városának mindenrendű felnőtt lakosa számára. Ez egy.

De ki kell innét emelni ezt a kezdetnél szintén kifejezett meglátásunkat is, hogy közelebbi és távolabbi körzetekben, Léva városban, annak magyar lakosságában — akikért a Kulturbizottság de-generé hivatalosan életre hivatott — ma is elevenen él az ősi kultikus törekvés a komoly ismereteknek nemcsak megszerzésére, de tevéleges művelésére is. A legnyomósabbnak minősülő jele ennek az a valóság, hogy tudományos társaságaink a rövid néhány héten több mint 20-szor lehettünk tanui értékes agyvelők meglátásainak, amint a tudományok tágas mezején elkészülték s még előbb: amint a saját nyilvánosságára is előremesült témák a tudományos ihletés óráiban megszólaltak — lehettünk élvezői az ismeretek mélységeiből kibányászott kincseknek, amint azokat, a teremtet gondolatok szülőanyját, a Tudományt Nekünk, az arra éhezőknek rendelkezésre bocsátották — hogy szinte iskolás rend szerint válhattunk birtokosaivá... hasznosíthatóivá a tudományos mondanivalóknak, amint azok az előadók tárgybeli szeretetének és elhivatottságának voltak teljes bizonyítói erővel a tanui. Szívesen emeljük ki, hogy a tudományos képességekkel felruházott Uraukhoz egy Úrnő is csatlakozott, aki műszerünk tudatosítására céljából a tapasztalati módszernek tárgya természetéhez idomuló formáját is produktív művészi készséggel mozgósította zene-pedagógiai tanulmányában.

Mindez a szeretetet, az ihletnek átruházását, a Tudomány s vele az Igazság arányában való részvételét még előbb soron illő honorálni, megköszönni egyaránt. Fogad-

ják el T. Előadónk csekélységom tolmácsolásában hálás hallgatóinknak köszönetét a szellemi javak önzetlen közvetítéséért, a nyugtalanság korhácsolta ismeretszomjunk kielégítéséért, az ideális célokért reális alapon küzdésre tanításért, az Élet mélységei gyökerének a profán tudományokban is keresettségéért és megtalálhatóságáért, a Tudomány fons, tudóst és laikut egy — gyékényre hozó lelki szálak megerősítéséért — amiben a demokrácia egyik legzebb és legértékesebb megnyilatkozását is kell látni a tegyük ide végül... de nem utolsó helyre: az áldozatos fáradságért, ahogyan a tudományoknak, mint az egészséges gondolatok szülőanyjának létünk kárpitjára vitéséért dolgoztak. Teljesen tudománytalan, pszichológiátlan lélek kellene lennem, hacsak feltételezném, hogy akada itt köztünk egy is, aki a felsoroltakban nem volna velem egy véleményen. Hogy megállapításaim mennyiben evidensek, külön bizonyításra szorulnak-e? Kérem ellenőrizsék lelki introspekcióval.

... Magis egy külön gondolattól, egészen saját számlán vezettről nem tudok elvonatkozni. Az előadónknak néhány, a legifjabbakat képviselő tagját értem, nekem kedves volt tanítványaimat — kiknek egyike a szervező, vezető tisztet is vállalta és végezte a tudományos járatban. Órag köteleknek energiát nem vesztett lelki kapcsolati éledek bennem az Igazságok férfi szavává vált, nem kevésbé tanító hangjuk hallatán. Mintha csak az Alma Materek egykor dajkáló helyeletté, befordított címerű iskolák tudományos szelleme dudolta volna... onnan az iskolaszoba leghatásos padjairól is felém az Excellisor!-t. Jelennek a Bennük kapitális értékeké vált s a források szerint régebbi befektetések az Új idők számára is biztosan és dusan kamatozó kultur-tökét városunk javára — amelynek nekünk Szentgyörgyének férfi pályájakat szentelni akarják és fogják. Őzőnek pedig a szinte egy családá vált körünkben ne esék teherül, öregség gyöngeségi jeleül a konfeszio, a Mester lelkének jóleső ventilációja mikor napsgarat lát az. Egy percre meg lehet ilyenné állani mindenkinek, aki iskolába járt.

Ettől a subjektív kiteréstől eltekintve, az elmondottakban kiakart fejezni az is, hogy

a siker az esték vezetőségében a Jövőre is biztatásul szolgál. Már most jelentjük, hogy illő módon értesítésekkel leszünk annak idején a további, a kibővülő terveinkről — amiket illetőleg kívánságokat, tanácsokat szívesen veszünk. Tudván azt is, hogy városunk E.Öl-járósága is célkitűzéseink elérését nemcsak hivatalosan, de együttérzéssel támogatja. A most záródó tanfolyamos szemeszter külső körülményeiben volt támogatásért vegyék el köszönetünket. Városfejlesztő levegő van mindenképpen: támogatásban, a hála kifejezésében. Vájanak ezek Léva kulturbirtokában sarjadosztató társajja.

Ugy hozná a szokás, hogy itt most dolgunkat illetőleg a statisztikát, a társadalmi élet számokban kifejezhető jelenségeinek a tudományt kellene részletekben a — felolvasók nevein és előadásai cím szerinti összefoglalásban tud megszólaltatnom. Vajjon előadásaink és felolvasásaink a „tudományos” nemesség-jelzésnek megfelelően az egyes speciális tudományokat hányszor, mily arányban stb. vonultattak előnk? Be lehetne azt után tekinteni tudósárdánknak gondolkodási műhelyeikbe, hogy a világnézetek mai kaotikus magmozdulataisból mi igazítja a gondolkodni szerető elméket? Hogy ugyancsak az ő teleologikus, célkitűző szempontjaik szerint milyen gondolkodási tárgykörök felé, milyen társadalomépítő munkára völik terelődnek az emberek: férfiak, a nők, a különböző osztályok, az élet törvényei szerint is előtörő mindkét nembeli fiatalágnak figyelmét és érdeklődését?

Mindenben s a statisztika tudományát érdeklő rokon kérdések megválaszolását illetőleg tovább nem terjeszkedünk itt, minthogy a szövegre került tárgyakban az egyes tudományokban való elhelyezkedése szerint csoportosítva közöljük az előadók és az előadások végösszegeit. Felolvasó asztalunknál vállalkozott 4 orvos, 3-3 jogász, lelkész, mérnök és pedagógus s egy gazdász — összesen 16 férfi és egy női intellektus, közülük négy ismételtlen is. A művésznő zene-pedagógiai bemutatásai szerint városunk pedagógusai kétszámítottam. A témakörök szerint elhangzott 3-3 biológiai, filozófiai és pszichológiai disszertáció, 2-2 államgazdasági, orvosi, p-dagógiai és szociológiai esszé, 1-1

Egyházi állapotok Léván.

Irtá: HAICZL KÁLMÁN dr.

6.

Kováchy Miklós ezekután őket az építkezéstől újból eltiltotta. A konvent másnap, június 8-án bizonyáglevelet állított ki arról, hogy a kálvinisták oratóriumát via facti építették. (Hegrim. Itár. Arch. Vet. 1772.)

Ekkorra a lakosság a protestans prédikátorokat már több helyről, nevezetesen Zsemllérről, Szentgyörgyről, Sarlórol, Farnadról, Óvedről, Marótról, Kistapolcsányból stb. elűzte. (Odescalchi Artur hg. jegyzetei.) Az evangélikusoktól a lévai templomot 1637-ben elvették, de az 1647. évi országyűlés 9. §-a megengedte nekik, hogy új templomot építsenek. A következő években már fel is építhették új imaházukat a vár közelében. (Bars vármegye. 219.)

A kath. egyház ekkor már újra virágzásnak indult Léván, amit a két protestans felekezetek egymás közti viszálykodása is előmozdított. A kath. hitnek ez újabb elterjedése kétségkívül a jészuita atyáknak volt érdeme, akik ez időben a plebániát is vezették, mert a plebánosok nevei csak időközönként szerepelnek. Így olvassuk Bohuslaus vagy Bohuszlavszky Párol 1630-ból, aki azonban ez évben már zavadai plebános, (Némethy. Series Parochierum etc. 152. és 506.) és Beke Ferencről, aki 1645-ben lévai plebános, de még u. a. évben — úgy látszik — meghalt. (U. ott. 152. és 489.) Utódja 1645. május havától Hegyi Miklós, aki 1650. év körül Nagykerre távozott. (U. ott. 152. és 615.) Alább még szó lesz róla.

Mily súlyt helyezett a kath. egyház Léva lakosságának visszatérésére, mutatja Miskey várkapitányunk Kováchyval 1636. évben történt össetűzése, mely ügyben a garamszentbenedeki konvent jun. 10-én tanúkihallgatást eszközölt. E jegyzőkönyvből kiténik, hogy az urnapi körmenetet ez évben Dubowszky György csanádi püspök vezette Beőjtje Miklós szerémi püspök érseki helytartó és Mihály István esztergomi kanonok, garamszentbenedeki prefektus részvétele mellett.

Lippay György érsekprimás 1647-ben Schlegel Mátyas barsi főesperessel a Bars vármegyei kath. plebánián vizsgálatot tartatott, amely Léváról a következőket jelenti:

Temploma sz. Mihály tiszteletére (tehát védőszentet változtatott), felszerelése rendes. A várkapolnában 1 oltár van kellő felszereléssel. A plebános panaszodik, hogy a gróf (Csáky László) az ólévai kilencedet visszatartja, két szőlőt sokkal rosszabbakkal cserélt fel s a plebánosnak és iskolamesternek várbeli illetékét is visszatartja. A lévai gabonatinhatodot pedig sem mult évben, sem az idén meg nem kapta, minthogy a gróf azt a városnak ajándékozta. Plebános Hegy Miklós 37 éves, 8 éves pap, 2 éve van itt, körülbelül 60 hive van a németekkel együtt, a többi tulnyomólag kálvinista, akiknek nagyobb része a mi templomunkat látogatja s a beszédekét hallgatja, itt kereszteltetnek és házasságot is nálunk kötnek. A protestansok részére a templom helye még kijelölve nincsen. A szombati husevés s a gróf parancsára végzett ünnepontó munkák sokszor botrányt okoznak.

A főesperes a törököktől való féjelmében sem Ő, sem Ujbarst meg nem látogathatta. Őbarsról bmondás alapján a következőket jegyzi meg. Kálvinista adminisztrálja. Egyik temploma a Bold. Szüz tiszteletére van szentelve s egyetlen oltára ujonnan épült. Másik temploma is van sz. Mihály tiszteletére, de teljesen elhagyatva. Ujbars fiókegyház.

Ez évben már Kesziben (a jegyzőkönyv Kessegnek nevezi) is találunk licentiátust. Keszi Csáky gróf birtoka, temploma sz. Jakab tiszteletére, az új főoltár jól felépítve, de megfertőzve, a két mellékoltár teljesen összerongált állapotban. Serrator Márton licentiátus 45 éves, tót és magyar nyelven beszél, mult év október havában került a plebániára. Nyílt eretnek e. y sincs, eretnek gyanus 2-3. Ujbars fiókegyház.

Filiális Podluzsány szintén Csákyé. Somody György bíztos, Csáky grófnak embere felszólította őket a hitujításnak és egy prédikátornak elfogadására, űk azonban ősi hitükben megmaradtak, csak néhány langyos ember ingadozik.

Solymos Csákyé, lakói lutheránusok és Garamujfaluba járnak templomba, holott Keszihez tartoznának. Fábán János feleségével kivétel alkot.

Szentgyörgyről olvassuk, hogy márványból (?) épült temploma omladozóban, oltárai megfertőzve, felszerelése nincs. Állítólag egy bíbor ruhája volt és keresztye, de nem tudni, hová lett. A főesper-

jogtudományi, kémiai, művészi és történelmi tanulmány. Kilenc elődói-estén 21 előadás 17 előadónál, átlag 200—250, tehát mintegy 2000 hallgató előtt.

Ezek után ki is léphetnek az elmői szökből a most divatos Vizionálásra és Visionálásra! szives szövmával. S ha ez még egy rövid időre nem teszsem, ha itt még lineárisan belesszocializálók a T. Hallgatóság több tagjával az estéről folyt társalgásokba: ismételtén kifejezett kívánságoknak fogok eleget tenni. Ugyanis többen megkérnek az egyes Tudományoknak minévvoltával a kapcsolatosan az összeseknek lényegéről kívántak tájékoztatást. Mintegy fundamentumot, melyre a hallottakat külön-külön is, meg egyetemesen is elhelyezni lehet. Egyikük a „rendszeres“ elraktározásról emlékezett.

„Tudományról“ lévén szó, a szöveg fejtálalt „Rendszer“ kifejezést kell nekem is megöröszítenem. T. Hallgatóimnak különbözőbb figyelművé vássom — mikor az egyes, a speciális tudományok körében mozgott előadásaink függelékkel jelentkező megemlézők meghallgatása céljából a széksorok meghonátását még megakadályozom. Ezzel a gátlással a figyelműhöz intézett különbözőbb kéréssem fogom megérteni tudományos hajlóságait, mikor adaptálásra ajánlom a Tudományok rendszere, azok egyik újabb — magyar — keletű fölosztása és a tudomány-tudományához, a Bölcslethez (filozófia) való viszonyuk alcimében is jelentkezhet itt következőket.

(A továbbiakban szabadon folyt előadás a Tudományoknak egyik magyar elme (dr. Kornis Gyula) megfogalmazta definíciójának taglalásával indult: „Mindén T. a tárgyalás összetartozó s kritikailag igazolt — igaz — ismereteknek egységesen rendezett egészbe, azaz Rendszerbe foglalása“ — s egy másiknak (dr. Böhm Károly) a filozófiát illetett meghatározásával zárult, mely szerint: „A F. a Mindenség eszméjét az Igazság és bizonyosság egységével magyarázó tudomány.“ — A tudományok felosztási alapjául ismerésünk tárgyainak természete szolgált. Így csoportosultak I-ször a tisztán gondolati („in idea“ létező), ész-okokból (rációk) levezetendő pusztán az időben „érvényesülő“ szám- és térviszonyokkal foglalkozó u. r. Ideális vagy

formai tudományok: a tiszta Matematika és tiszta Mechanika. II-szor a Valóságban — kauzális-okok szerint — tér és időben „létező“ tárgyakkal, lefelől tüneményekkel s a belső lelki jelenségek külső nyilatkozataival foglalkozó „Valóság-tudományok, a két hatalmas szárnnyal: Természet- (Reális) és Szellemi-tudományok. Mindkét vonalon — Reáliai és Szellemi diszciplínák — sorra kerültek tárgykörök taglalásával A.) mint Törvénytudományok: 1.) a Fizika, Kémia és Biológia; 2.) Pszichológiák (ember, tömeg, gyermek, állat-Ps.) — B.) mint Leírótudományok: 1.) a Koszmográfia, Geográfia és a Természetrajzok; 2.) a Filológia (nyelv, irodalom, művészet), Etnográfia, Szociológia, Jog-Államtudományok és Statistika. — C.) mint Történettudományok: 1.) a Koszmogónia, Geogónia és az Organizmusok fejlődése (egyén-és fajfejlődés); 2.) Biográfia, a Nemzeti- és Egyetemes történelem és a Társadalom-, Műveltség-, Művészet-, Jog-, Bölcsészet-, Vallás stb. történelmek. Külön fejezet alatt ment az u. n. „alkalmavolt“ tudományok — Orvostudományok, Pedagógia — helyének kijelölése a Rendszerben. A kritikai igazolások során méltatásban részesültek a tudományos Leírásoknak és az értelmező Magyarázatnak értéke, a Megfigyelés és Kísérletel jelentősége az ok és okozat szükségképi összefüggésének viszonyában, az induktív és deduktív (analízis-szintézis) gondolatfűzés lehetőségei... felelően ilyen kérdésekre is például a Leírótudományok ténymegállapításainál, hogy: Milyen most? a Világ — a fejlődéseket kutató Történelmi-tudományok genetikusságával hogy: Mikép lett ilyené mint amilyen a Világ — s a Törvénytudományokban az okság alapján a Jövőnek előre való megállapíthatása szerint, hogy: Milyen lesz? továbbra a mai Valóság? De... zárdtak a talán nem is olyan súlyos gondolatok.)

De ismerésünk nem állapotodhat meg az egyes tudományok tárgykörökének határkövéinél. Bármily gazdag lesz a lélek a Világ egyes részeinek tudása által, a Mindenek fölött is Ur kíván lenni. Az Elme természetét követeli, hogy a speciális tudományokat valami „felsőbb egységbe“ foglaljuk össze. A kisebb világok tömegének tudása valami még nagyobb

tárgykörű Világba kínálkozik el. Mintha csak töpességünk nagyságát akarná megérteni, mikor a Tudás legnagyobb ajtaján kopogtatásra kész. A Filozofia történetének tanítása szerint a rendszeres gondolkodásnak mindjárt az elején törekedni az ember a különböző tudományterületek összefüggését vizsgálni... nemcsak, hanem a még nem differenciáldott kutatási területeken szerzett ismeretek összességét értette el Filozófiának.

Ma is ezt műveli a Bölcsélet mikor számot kíván adni azokról a törzsfogalmakról, melyek közös tulajdonai az egyes tudományágaknak — lét, tér, idő, okság, célszerűség, anyag, erő, szellem stb. — de amelyekkel egyik sem foglalkozik érdemben. Ennek a törekvésnek kifejezése tehát a „Filozófia“, vagy amint a régi görög bölcsék „Tudomány-tudományát“ ma nevezik: a „Tudományok. A bölcsesség szeretele honol benne. Az eszmei magaslatra emelt Mindenségben uralkodó harmóniát... a Sférákban is zenét kereső lélek örök vágya. Az egységesen-egész ismeretre áhítozás, a tökéletesen teljes igazságra eljutni szomjas — már nem is emberi: isteni törekvés. A bölcsélet a Világ harmóniája emanációjának olyan felismerése, amint az azután már Világsejlelmeket jelentő költők elmerőbábjára érmedesül. Amint az a mi vér szerint való filozófus költők, Madáchunknak a Világírodalomba épen napjainkban beérkezett monumentális drámai költeményében, jut örökség kifejezésre:

A Tudomány gazdag ágai

Egy organikus sok külön vonási.

Együtt igézők csak.

— — — — —

Mi, a tudványt szakhoz nem kötök

Áptulantsát vágyjuk az Egésznek...!

Igaz: túl-jót tudom: kell olyan is,

Ki homokot hord, vagy követ farag;

Mert nélküle nem épül torony.

De az csak a homályban tévelyeg

Még fogalma sincs róla: Miben segít?

... Csak az építés látna az egészét,

S bár faragni nem tud egy követ;

Kész Művet — Istenként — Ő terem.

res a törököktől való félelmében oda nem mehetett. Adminisztrátóra kálvinista.

Szőllös (Zewlecs) temploma a sz. Háromság tiszteletére, de bucujárt sz. István király ünnepe tartja. Plebánosa Tessényi (Tesserinus) Zakariás, 53 éves, 30 éves pap, Leptuagesima vasárnap óta (febr. 17.) van Szöllősen, könyvei vannak a keresztelték anyakönyvén kívül, amelyet be fog szerezni. Szöllősen kívül 3 faluja van: Csejők, Tolmács és Nagykoszmály. A plebános és népe panaszkodik, hogy az idén a sok víz és jég mindenüket tönkretette. Az érsek segítségét kéri. Egy csizmadiát és egy csavargót leszámítva, mindnyájan katolikusok.

Csejőkön (Czejkow) plebániaépület nincs, csak telke van kerttel. A plebános panaszkodik, hogy esős időben a templomban nincs biztos helye a misézésre, mert a rossz tetőn át az eső beesik. Ha idejében nem gondoskodnak róla, a falak is összeömlenek. Kéri az érseket, legyen segítségükre s munkájuk egy részét engedje el, hogy a templomot rendbehozhassák. A lakosság négynek kivételével mind katolikus.

Tolmácson mindenki katolikus.

Nagykoszmály. Megátalkodott eretekek, most prédikátor nélkül vannak. Mindössze négy katolikus család található benne. (Hgrprim. Itár 1647-évi Visitacio.)

Az 1657-ben foganatosított összeírás, amelyet Barsmegyében Szily András barsi főesperes július és november hónapokban végzett, Léváról az alábbiakat tartalmazza:

Templomának 4 oltára van: a főoltár sz. Mihály, jobboldali mellékoltára sz. Miklós, baloldali sz. Ferenc, a negyedik ugyanitt sz. Katalin, Borbála és Dorottya tiszteletére szentelvek. Ez utolsó oltár a pálosok altáriája, melyhez 2 falu, Belleg és Csata tartoznak. Felszerelése elég nagy, közte 11 miseruha, 1 ezüst ámpolna, 1 ezüst thuribulum, 1 aranyozott ezüst monstrancia és 3 aranyozott ezüst kehely. A plebániaépület oladózóban. A katolikus hívők száma 366, az ág. evangélikusoké s a várbán lakó kálvinista prédikátor hivaték száma 450.

A várkapólnának egy oltára van a szenvedő Krisztus képével. Felszerelése: 4 miseruha, 1 aranyozott ezüst kehely, írott miseköny.

Plebános Moró Ignác, nagyszombati, 35 éves, 12 éve plebános, magyarul, tótul, németül beszél, hívei nem szeretik. Jó lenne áthelyezni. (1658-ban pozsonyi kanonokká neveztek ki.)

A plebános panaszai ugyanazok, mint 10 év előtt. A földesurak sem a gabona, sem a bor után tizenhatodot nem fizetnek; hogy az olévai szőlők után járó kilencedet megvonták tőle; hogy a templomot nem segítetik, a szerződésben foglalt fizetést nehezen és rosszul teljesítik; a roskadozó plebániát felépíteni nem akarják az iskolamesternek fizetését meg nem adják; hogy az iskolának egyetlen kényényét sem akarják felépíteni, bár egy a templom és a vár is tűzveszedelemben forog. Az iskolamester házában sincs kényény. Évi fizetését a várból kapja, iskolásgyermeke kevés.

A főesperes a fentiekhez még az alábbi megjegyzéseket fűzte. A lévai templom oltárnoksága, mely a grófnő bevallása szerint régesrégől fogva a pálosoké, akik e címen két falut, Belleget és Csátát, birtokolnak, annyira el van hagyatva, hogy a törött faszobrokon kívül egyebe nincs. Meg kellene inteni őket, hogy ha az oltárnokság jövedelmét évenként szorgalmasan beszedik, kötelességeink is legyenek eleget. Ezt könnyen megtehetnék, ha a bencések példájára, akik Deákít és Dénesdet adminisztrálják, a pálosrend tagjainak szaporodtával egy vagy két tagjuk a lévai plebánián székelne.

A grófnét, aki földes- és kegyuraság létre a plebánia és iskola szükségleteiről gondoskodni tartozik, miután a főesperes intése dacára mitemsem tesz, szintén komolyan kellene meginteni, hogy a plebániát és iskolát hozza rendbe s a plebánosnak és iskolamesternek legalább szerződészerű fizetésüket adja meg egészben, miután a plebánosnak olévai kilencedét és tizedét teljesen elvette. (Hgrprim. Itár Vis. I. 5.)

Ami a pálosok lévai altáriáját illeti, meg kell jegyeznünk, hogy a pálosok a 16. század közepén Máriacsaladról a nyíramegyei felsőelefánti kolostorukba menekültek a törökök zaklatásai elől. Innen van, hogy Balassa Menyhért erőszakoskodásai ellen is 1549-ben a felsőelefánti perjel tiltakozott. Természetes, hogy az akkori zavaros török világban bajos volt Felsőelefántról a lévai oltárnoksággal járó kötelességeiknek megfelelniük.

PSYCHOLOGIA CRIMINALIS!

Kardhorád Ödön előadása a J. M. K. B.-ban.

(Befejező közlemény.)

A tanuló Bonyolult egy probléma!

Mindegyik, még a tudatosan hamis tanu is — kivéve talán a moral insanityben szenvedőket — subjektíve meg van győződve róla, hogy nem igaz annak az ellenkezője, amit mond. Tetszik érteni? Ugye komplikált lehet a tanu lelkivilága. Most tegyük hozzá, hogy ahány ember, annyi lélek s ahány lélek, annyi gondolatmenet. Ez a, hogy úgy mondjam, gordiusi csomója minden bírósági kihallgatásnak. Megismerni a kihallgatandó személy gondolatmenetét s ezt, amikor kell, olyan kérdésekkel, olyan fordulatokkal megszaktítani, melyek lehetővé teszik a bírónak, hogy beelásson a lelkébe. Eszre kell venni azt a momentumot, amikor a rendes gondolatmenet megszakadt s most élesen, minden figyelmet összpontosítva vizsgálni, mit tesz, mit mond, mit miért tesz, mit miért mond így, vagy úgy a kihallgatott személy. Szükség esetén 5—6 kérdést adni gyors egymásutánban s közben a választás időt sem hagyni s azután abból, hogy az illető melyik kérdésre reagált, olvassni. Ne tessék gondolni, hogy az utolsó kérdések egyikére válaszol. Nem! Hanem arra, amelyik legjobban megkapta figyelmét s ez rendszerint az, amelyik a legkönyebben viszi el a nem kívánatos tárgytól, vagy vezeti vissza rendes gondolatmenetébe s ilyenkor már tudja az ember, mit miért kerül az illető. Vagy adjuk fel több kérdésben ugyanazt a szót s egyben nem. Aszerint, vajjon kerül-e a kihagyott a szót, vagy nem, sokszor sokat elárul, pl. már csak azzal is, hogy más kifejezésre alkalmas szót keres, mert amíg a megfelelőt és semmit el nem áruló szó keresésével van elfoglalva, pompásan figyelhető érzelemhullámai s mozgatai ellentétben állanak azzal, amit később akar mondani, amit az összevetés teljesen igazol is.

Igen érdekes pl., hogy a legjelentéktelenebbnek látszó körülmények a legfontosabb támpontul szolgálhatnak az anyagi igazság keresésében. Meg van ennek a logikai magyarázata. — Azok a személyek, akik valamely eset létre nem jöttét, vagy annak valamely fontosabb mellékkörülménye máskéntjét akarják igazolni, tekintve, hogy valólatan állítanak, előre és minden oldalról jól átgondolják mondanivalójukat, már most tekintetbe véve, hogy az átélt, tapasztalati körülmények legcsekélyebbike is az emlékezet, az öntudatlanság is rögzít emlékezet útján szöveődik be s szükséges esetén az emlékezet kereteiből rajzoldódik elő, az előbb említettéknél ezen mellékkörülmények — kigondolt voltunknál fogva nem emlékeztet tényekre támaszkodván, a fontos körülmények mellett természetesen/leg elhanyagolódhatnak, avagy nem akarván a kigondoltnak még jobban összehogozni, ilyeneket számításukból kihagynak s ezért épp ezeknek látszólagos fontossá tétele s forszírozása okozza, hogy a valólatan igazolása nem sikerül.

Az elmondottak igazolják azt a felfogást, hogy a bűnügyi lélektan a gyakorlatban inductív irányt követel. Több momentumból kiindulva kell következtetni. Hisz a bűnügyi lélektan a lélek megnyilvánulásából akarja kihámozni a lelki mozzanatok okait, hogy így több más körülmény egyetemben a tények és a lélek közti összefüggés rugóját megjelje. Ehhez szüksége van logikára is. Jelezni kívánom, hogy ez egyéni felfogásom s egyéni meghatározásból indultam ki.

Tekintve, hogy a criminalis psychológiát, mint gyakorlati tudományt gyakorlati szempontból vizsgálom, tehát nem mint elvont, szorosabb értelemben vett kutató tudományt, mely egyébként is mint ilyen, már csak történelmi anyagként szolgálhatna, mivelhogy a bűnügyi szereplői lelkiségének tudományos vizsgálatát, helyesebben ennek eredményeit foglalja egybe a criminalis psychologia, mint tan, elméletével nem akartam foglalkozni s ezért csak megemlítem, hogy a kriminologia, tehát bűnügytan, helyesebben a bűnözés okainak feltárásával foglalkozó tan segéd tudományként ismeretes.

Ennek értelmi okokból való felemlítése

után térjünk vissza a folytatásra váró gondolatlanhoz. — Azt mondtam: több momentumból kiindulva kell következtetni. Mit keres a következtetés a pusztán megfigyelésig menő psychológus agyában? — kérdezné valaki. Pedig helyen van, mert figyelembe kell vennünk, hogy — mint mondtam — gyakorlati szempontok vezetnek fejtegetéseimben s a psychologia az okokat keresi. A gyakorlati jogász, ha a lélektani, jelen esetben a bűnügyi lélektani mozzanatokot figyeli, kell, hogy rögtön véleményét alkosson róliuk, s aszerint igazodjék, mert különben hiábavaló munkája és sablonos formáságokban merül ki.

Közismert tulajdonsága az embernek a kíváncsiság. E tekintet, hogy ennek köszönhető a technika haladása, tudományunk mai fejlettsége, ismereteink nagysága, nem utolsó sorban jön latba, hogy ez a mi belső világung altája-omegája.

A kíváncsiság érdeklődésre, megfigyelésre serkent. A kíváncsiság kielégítése nem csupán érzékszerveink felfogó munkájából áll, hanem okozója mindjárt az ezzel összefüggő munkának. Nincs ember, aki, ha lát, ha hall, ha észlel valamit, rögtön ne alkotna véleményét. Persze a kíváncsiság kielégítésének, hogy úgy mondjam, eredményeként előálló vélemény csakis a tetszés, nem tetszés érzéséből áll. Ez nem irányítható: spontán! — Eddig megy a gyakorlati psychológus — a psychologia területén, mert azután átép a logika mezejére. Megfigyel, megjár, mire kialakul benne a vélemény, hogy mire gondolja, amit észlelt s eszerint kezd működni a logika, amely így mindig a lélek megnyilvánulásait követőleg a nyitányt vezet. Ha a következtetés láncolatában a mozzanatok egymásba kapcsolódnak s a két vég így összefüggő láncot alkot, a psychológus megfigyelése ugy tudományos, mint gyakorlati szempontból véve igazolt.

Csak hogy a megfigyelést rögtön fel is kell használni, még pedig a psychológiailag legalkalmasabb pillanatban, különben nem lesz sok gyakorlati jelentősége. Igen ám, de mindez rövid pillanatok, vagy mondjuk, igen szűkre szabott idő alatt történjék, mert a mozzanatok gyors egymásutánja kizárja a fontolgatást s nehéz feladatok elé állít a psychologia.

Közszégi bíró van vádolva könnyű testi sértés vétségével. Ittas volt, nem emlékszik, hogy bántalmazta volna-e a sértettet. Két falujabéli, vele jó viszonyban élő gazdaember a tanu. Rögtön kételyei támadnak az embernek, hogy meg fogja-e ez a kettő vallani az igazat? Közszégi bíró ellen nem igen vallanak az emberek, s még kevésbé, ha nincsenek vele rossz viszonyban. Nincs idő a gondolkodásra, itt állnak előttünk. Hogy is lehetne csak úgy hatni rájuk, hogy mindent megmondjanak. Rájuk nézek, pillanatnyi csend, várnak. Hirtelen fordulok a közszégi bíróhoz: Bíró ur, igazán nem emlékszik? Hát jó; itt áll két talpig becsületes, tisztességes ember, akik nem fogják feláldozni jóhíruket, becsületüket, hogy azért, mert a falu bírása a vádolt, hamisan valljanak; ismerem én őket, ilyenell nem terhelik meg lekiismeretüket; mondja, ezeknek maga is el fogja hinni, hogy nem hazudnak, ugye? S nézzük csak, a tanu eddig bizonytalanul forgó szeme tisztán néz a szemembe; úgy intésre vágják ki az igazat: igen, a bíró megütötte a sértettet. A kényes helyzetben bizonytalanokdó tanuk „mitévelyek” gondolatát azonnal egyenesen vágnyára terelte büszkeségük kockázatelenek hangzatossá. Megmondják az igazat, hogy a bíróság megmaradon abban a meggyőződésbe, hogy ők igenis tisztességes emberek.

Harmadik jelenlévő személyem oly természetesen tűnnék ez fel, mert nem látán, hol azok a bizonyos psychológiai momentumok, de viszont természetes ez annak is, aki ezt minden nap látja, mert a tudomány ismereteinek emberi igazság a visszhangja.

Az emberi igazság derül ki az anyagi igazság keresésében. Bár az anyagi, azaz a tényeken alapuló igazság keresésének feladata a bíróra háru, nem mindig végzi ezt egyedül. Sőt! Akár hiszik, akár nem, az államügyész, az ügyvéd épp úgy ennek szolgálatába állítottan replikázik, küzd, mint ahogy objektív szempontok szerint mérlegel, bírál a bíró, a szakértő.

A szakértő psychológiája egyszerű. Szavai fedik minden külső megnyilvánulást, mozdulatát, egész magatartását, mert különben rögtön subjektív elbírálás alá kerül egyébként tárgyilagos szerepében ez a személyi fontosságát fenyegetőn érinti. Márpedig ezt igyekeznek elkerülni, mert utóvégre fontos kiegészítője a tények elbírálásában a független bírónak. Tekintve, hogy mindig ugyanabból a témakörből adódik feladata, mint ez betöltött hivatalának szokásos, nincs oka különösebb szeretetlemlre, s tekintve, hogy oly körülmények, tények megítélését kívánják tőle, amelyeknek oly sajátos szakismerete szükséges, amellyenell a bíróság az adott esetben nem rendelkezik, szavaiban — hogy úgy mondjam — a felsőbbérgézet s a szakkritika távolérete jut kifejezésre, tudván, hogy véleménye azok részéről, akiknek adresszája, pusztán formai és jogi elbírálás alá esik.

Nem hogy azonban neki békét az ügyész, meg az ügyvéd, de ezek csak fejtegetéseikkel és kérdésekkel lehetnek behatásai a döntésre s ez körülbelül körülvonallazza idevágó egész működésüket egyébként is, persze, csak a kriminalisztikában és ott is csak a bennüket jellemző érdeklő kontradiktórikus fázisban, magyarul az eljáró bíróság előtt.

Miert nem hagy neki békét? Mert ez a hivatása, mondána a köznép. Dhogyis. Az államügyész a bíróság törvénybiztosította függetlenségé mellett tárgyilagos meggyőződéssel bíró, a vád képviselőtében azonban ennek szempontjából eljáró szakember s ez adja meg lelkiségét. — Laikusok előtt egy a védelem ellen a végtetekig elfoguit, kárörvendő, elnézés nem ismerő vadó, pedig valójában a legtárgyilagossabb gondokidósú jogász. Nem lát ő minden terhelben erőköcsileg csekélyértékű, megatalkodott, rossz embert, távolról sem, csak nem nyilatkozik arról, amit mint tárgyilagos szemlelő ő is lát, hanem pusztán arra szoritkozik, ami a vád szempontjából szükséges és célravezető. Hiszen a védőügyvéd sincs mindig meggyőződve arról, hogy védené ártatlan báránnya s mégis úgy igyekszik őt felülitetni. Ha tehát így van, végeredményben lát-e ellentétet lelki mozzanatokban a psychológus kettőjük közt? Hogyne!

A vetékedés, hogy melyikük állapontja győző, éles határát von kettőjük lelkisége közt. He kihallgatják a vádottat, az ügyész szigorú tekintettel, haragos ábrázattal figyeli, a védő csupa fül; jönnek a vád tanui: az ügyész nyugodt, megfontolt, ironikus; az ügyvéd a kátán is csomót keres, csupa hév, csupa tűz; feisorakoznak a védelem tanui: az ügyész csupa figyelem, mindjárt s vehemenciával támad, magatartása fenyegető, az ügyvéd lehiggadt, de azért gyulékony, ötletei sziprkázók, szivósan küzd, de emellett igyekszik következetes maradni. — Vége a tárgyalásnak s a két ellenfél mosolyogva, barátságosan nyujt egymásnak kezét. Ebben is az emberi igazság jut érvényre, mert nem mint két ellenség, hanem mint két ellenfél állottak egymással szemben.

A psychológus kioltja lélekbe világító lámpáját s . . . elvonul . . . s mialatt a sötétben bandukol, elgondolkozik, vajjon megismer-e igazán az emberi lelket, meglátta-e a lelki jelenségek igazi mibenlétét, megfejtelte-e a husból-verből való ember és a benne lakozó lélek közti összefüggés titkát . . . és szomorúan vallja be magának, hogy a gyarló ember örök sorsa teljesedik be a bűnügyi lélektanban is: a véges emberi elme a végtelen örök rejteje előtt megálni kénytelen, a lelket pedig a végtelenség köze burkolja s így emberi megnyugvással beéri azed, hogy a tudományos igazságok mégis csak emberileg elfogadott igazságok s ha nem is hatolhatunk mindennek a mélyére, azért még ismét meggyujthatja lámpását s megtalálja a buzdítást, az eismerést a költő szavaiban is: Oh, mily szép az emberi élet, amidőn a mindennapiags parányi köréből kiemelkedik s magát valami nagy, szent és megfoghatatlan cél után intézi!

— **Dalórák.** A Lóvai Dalárda vezetősege felkéri a működő tagokat, hogy a dalórákat az alábbi beosztásban pontosan látogassák. Férfi kar: hétfő 1/2 9 órakor, vegyeskar: kedden 1/2 9 kor. Férfi és vegyeskar: csütörtökön este 8 órakor.

KÜLÖNFÉLÉK

— **A Sz. M. K. E. kulturrestélye Léván.** A Szlovenszói Magyar Kulturrestélyület lévai reprezentációs nagy kulturrestélyét március hó 10-én rendezte a Városi színház nagyertermében. Az érdekes műsor kellemes meglepetésekkel fog szolgálni. Az estély iránt máris élénk érdeklődés tapasztalható a vidéken is.

— **A Walo—Barta operettjének nagy sikere.** A lévai városi színházban szombaton este igazi forró premier hangulat uralkodott. Egyleikes műkedvelő gárda Walo Albert és Barta Mór operettjét, a Váloókot adta elő igazán szép előadásban, teljes illúziót keltő kiállítással. A színház hatalmas terme zsufolásig telt lévai és vidéki közönségével azt mutatta, hogy a lévai idény legnagyobb társadalmi eseménye zajlott le ez alkalommal. A siker már előre látható volt, mert a jegyek nagybörzsre már elővételben kelt el. Az előadás kedden megismételték a szombathoz hasonló nagy sikerrel s a két előadásból a lévai arvház tekintélyes összegű ajándékhoz jutott, amiért köszönet illeti mind a szerzőket, mind a buzgó szereplőket egyaránt. Az operettnek ötletes a librettója és telítve van szórakoztató vídamsággal, Walo Albert zenészművei pedig hangulatos és kedves melódiáikkal keltettek tetszést. Az előadásból nem hiányzott az operettnél szükséges lendület. A vezető női szerepet Klain Manyi játszotta. Első színpadi szereplése szép sikerrel járt. Kedves arciával és elegánsan alakította Bárdhelyi Vilma szerepét. Partnere a bonvivánt szerepben (Telly János huszárkapitány) egy érsekujvári vendég: Bijeszki Gyula volt, aki a magyar műkedvelői színjátszásban jól csengő nevet vívott ki magának. Játéka csupa rutinos biztonság, emellett jó hanganyaggal is rendelkezik. Grünwald Edit (Vilma komornája) olyan színes és elevenen lüktető játékot mutatott, mint egy valóóság szubrett Megerdemelt sikert aratott. Partnere Schlesinger Béla (Istók puccer) életés vídám alakot hozott színe. Sikerült táncszámaikat a közönség megismételtette. A komikus szerepek különösen jó kezekben voltak. A Bau és Baurné — Weinberger Giza és Eckstein Iolya — kettős még hivatásos színészi mértékkel mérve is tökéletes volt. Főként Weinberger kabosi száraz humora nagy derűtséggel váltott ki. Ifj. Frcsch József (Miskunancy báró) egy szerelmes ruát alakított találó, jellegzetes vonásokkal életből vett figurát állított színe. Ifj. Schubert Pál (Paldausz vendég/ös) kellemes meglepetést keltett jóízű, kacagató operett figurájával. Tóth Ferenc (Borostyán nagybirtokos) kis szerepében tökéletes hatást tudott kelteni mind hangban, mind megjelenésben. Franko Tibor (Óbán Barci) szerepében érdekes színeket csillogtatott. A többi szerepekben figyelemre méltó alakítást adtak a közvetlenül ható Ghimesy Bizi, továbbá Vida Klári, Óbán Iolya és kis szerepekben Sukola Mancsi, Óbert II, valamint a férfi szereplők: Kósa Lajos, Galambos János, Hráskó Sándor, Király Miklós és Bohát Kálmán szintén tudasuk javát állították a siker szolgálatába. A rendezés Barta Mór avatóságát mutatta, ugyancsak ő vezette a kitűnően működő s ezalkalomra szervezett zenekart is, amelyek szintén oroszlanrészt juttott ki az előadás sikerének megalapozásában. A szerzőket a közönség az első felvonás után a függöny elé szólította és meleg óvációban részesítette. — Az operettet közkívánatra hétfőn este harmadszor is előadják.

— **A Váloók utolsó előadásához (f. hó 19-én) jegyelővétel a Bars kiadóhivatalában.**

— **A Lévai Kath. Kőr közgyűlése** ma délután 2 órakor lesz.

— **A Lévai Dalárda közgyűlése** f. hó 24-én, szombaton este 8 órakor tartja a kaszinóban, melyre ezúton is tisztelettel meghív minden tagot a vezetőség.

— **Káka hegyközség foytatólagos közgyűlése** ma d. u. 2 órakor tartja a városház nagyertermében. A t. birtokosok ezúton meghívhatnak. E'őjárások.

— **Kriek Jenő üdvözlése.** Még az elmúlt esztendőben történt, hogy Kriek Jenő nyug. tanítóképzői igazgató visszavonult a kereskedő tanonciskola éléről. Ezt a bucsuzást úgy a két tantestület, mint a felügyelő bizottság annak idején méltóképen kívánta megünnepelni, bucsút venni az érdemekben gazdag pedagógustól. Ezt a tervet a szerénységéről ismert Kriek bacsai annak idején ügyesen elhárította magától. Azóta hónapok teltek el. Kollégái, tisztelői azonban a jubileum felett nem tudtak napirendre térni, mert egy bizonyos idő elteltével még bensőségebb lett vonalmuk és ragaszkodásuk a körükből távolvól igazgató iránt. Egy zajtalan hétköznapon, f. hó 8-án a városi könyvtári hivatalában keresték fel a mit sem sejtő igazgatót. Antal Gyula városbíró, a tanonciskolai felügyelő bizottság elnöke öszinte szavakkal fejtekte ki érdemét, 40 évi munkásságát, melyeket a felsőbbbség is honorált, végül egy borköszvény, esztivareti albumot nyújtott át az ünnepeltnek, melyben a legrégebb növényedekéink aláírásaitól a legfiatalabb nemzedéki helyet foglaltak, aktuális fényképekkel díszítve. Majd Csorba Győző, egyik régi tanítványa, tanonciskolai igazgató, a Léván lakó és a távol messzeségben levő volt növendékek, tanítók és tanárok nevében mondott köszönetet, hozott üdvözlőletet és szívhöz szóló visszaemlékezést. Az ünnepelt meghatóan köszönte meg a nem várt figyelmet.

— **A zselizi dalárda bemutatkozása.** A Nemes Jenő tanító által a közelmúltban megszervezett csaknem félszáz tagból álló rk. dalárda vasárnap mutatkozott be először a közönségnek. A dalárda bemutatkozását a közönség nagy szeretettel és lelkesedéssel fogadta és az előadott szép műsor nagy tetszést keltett. Örömmel üdvözlőjük a magyar dalalkutúra legújabb garmolygói szervét és dicsőséges működést kívánunk a zselizi dalárdaának.

— **A Lévai Iparos Olvasókör évi rendez. közgyűlése** február 25-én d. u. 2 órakor tartja meg (Hónvéd u. 28.) saját helyiségében, melyre a t. tagok ezúton is meghívhatnak. Targy: 1.) Elnöki jelentés. 2.) A választmány által elfogadott költségvetés bemutatása s ennek alapján a pénztárnoki felmentvény megadása. 3.) 20. rendezés és 4.) póttag választmányi tagok, valamint 3 számvizsgáló tagnak megválasztása. 4.) Egyébb indítványok. Elnökség.

— **A Lévai Biblia Kőr** ma, vasárnap este megismétli vallásos színelőadását a ref. egyház tanácstermében 7 órai kezdettel.

— **Ma „Zöldünyezik a kaszárnya tetejét“** a Lévai Keresztény Munkás Egyesület színpadán. Két előadás. Délután 3 és este 8 órakor.

— **Műsoros nagybőjtű estét** rendez f. hó 25-én, 6 órakor a férfikongregáció a kegyessendi ház tanácstermében. Az érdeklődők ezúton hívatnak meg.

— **Karneval látogatása az arvházban.** Az alábbi kedves sorokat kaptuk: Kedves Szerkesztő bácsi! Tessék kitenni a „Bars“ ujságba, hogy a lévai arvházban lakó minden kisfiú és kisleány halasra kaszói a kedves Kucsera bácsinak Magyar Béla tanító urnak, Engel Árpád és Ojasz urnaknak a vasárnap vig farsangi estét, melyet nekünk szeretek azzal, hogy teljesen díjtalanul oly szívesen húztak majdnem éjfélig a szebbenél szebb nótákat, hogy nem csak kicsi szívünk, de mi magunk is majd kiugrottunk a borúnkból a nagy örömtől. Az Isten áldessa, tartsa és áldja meg őket! — Ugyancsak nagy vigaság között folyt le szintén az arvházban egy kedves gyermekből hushagyó kedden nagyszámú részvétel. Bajos képpen gyönyörködhettek a nagyertermében körül ülő szülők és érdeklődők, mikor a banda négy szíves tagja: Magyar Béla, Doleg Lajos, Weisz Tibor és Danis István ügyes keze alatt felzendült a táncra lelkesítő dal s mozgásba hozta sok kis édes tündér-baba apró lábcsakait. A szem nem tudott betelni nézésükkel. Édes kacagásuk s lábcsakjuk kopogása átragadt a nagyokra is s a szép zene tüzelésének ők sem tudtak ellent állni, jövedvel kőszékek álltak, ami csak fokozta a hangulatot. Közben a felrisszító ital s finom nyálank-

ság sem hiányzott. Eről az árvek javára a nemesszívű agilis hölgyek gondoskodtak. — A kis árvek is meg akarták hálálni kedves otthonuk iránti érdeklődést és két tréfás jelenettel kedveskedtek kis és nagy vendégeiknek. A jövedvet növelte még a tombola játék, melyhez több tárgyat a kis árvek készítették — szimbólikusan — több szívet, szeretetük jeléül. Mindenki kedves emlékekkel távozott, de felejtetlen emléket hagyott a vendéglátóház minden lakójának is. Halas köszönetet mond az említett urnaknak a szíves és ingyenes zenéért a Nőgyelet.

— **A zselizi kaszinó** az elmúlt vasárnap szőpen sikerült műsoros estét rendezett. Schöpflin Róbert kaszinói elnök üdvözlő beszéde után Szombathy Viktor egyik kedves novelláját olvasta fel, Randik Aranka magyar dalokat énekelte Heckmann István zongorakisztével, meleg hatással. Majd Damp Mimi kacagató monológia szórakoztatta a közönséget. Juhász Pálné (Nagysalló) cigányzene kísérettel szőpen előadott népdalait, majd Galambos Kató (Kissáró) kedves szavala a a belekapcsolt Böszörményi Zoltán (Tergénye) szőlőneke keltett tetszést és Dobrovits Gitta zongorajátékát és saját zongorakisztérellel mellett előadott énekszámaikat tapsolta meg a hallgatóság. Ezután dr. Rév József: Bíró előtt című s Heckmann István által melódrámatizált szőp költeményét szavaltá hatatosan Ifj. Heckmann István, Heckmann István karnagy zongorakisztérellel, megérdemelt sikerrel. Végül dr. Rév játszott általában tetszés mellett magyar dalokat hegedűn cigányzene kísérettel. A műsor után táncvígalm volt.

— **A Mult és Jövő szeptföldi társasutazása.** A márc. 20-án induló Vucania óriás motorhajó kabinjait ezúttal nem foglalták le oly tömegesen Amerikában mutatavay, úgy hogy utalóság értesítés szerint még néhány kabin kapható azok számára, akik a Mult és Jövő társasutazásában részt akarnak venni, hogy husvét ünnepét Jeruzsálemben töltsék és szakavatott vezetés alatt tekintsék meg Palesztina régi és új nevezetességeit. A jelentkezőknek azonban mielőlt sürgősebben kell megtörténnie a Mult és Jövő szerkesztőségénél, Budapest, V. Vadász u. 11.

— **Márciusban soroznak a lévai hadklegészítő kerületben.** A nemzevelélmí minisztérium rendelete értelmében az 1914 évben született állításkötelesek a sorozason való megjelenés alól az 1934. évben fel vannak mentve, így csak az 1913. és az 1912. évi születésű kerülnek most sor alá. A lévai járásban a sorozások így fognak lezajlani. Márc. 13-án a garamufalusi, varsányi és nagykalnai körjegyzőségek községeiből jelennek meg az állításkötelesek a lévai vízdő nagyertermében működő bizottság előtt; 14-én Óbars, Újbars és Bat körjegyzőségek községei; 15-én S:ölös, Dalmad és Vamosladány körjegyzőségek községei; 16-án Léva városi illetőségűk és Alsóalmás körjegyzőség; 17-án Léva városában lakó idegen illetőségűk, továbbá Bakabánya és Alsószecse körjegyzőségek községei. A kik jelenlegi tartozkodási helyükön kívánják magukat soroztatni, legálább 14 nappal a sorozás előtt jelentkezzenek annál a kerületi hivatalnál, amelynél a sorozási összejáráshoz jelentkeztek. A katonai szolgálatt megkezdésének elhárítása, vagy indokolt esetekben a póttartalékba helyezés iránti kérelmek a kerületi hivatalhoz, legkésőbb p-dig a sorozási bizottságnak adando át. A lévai hadklegészítő többi területén a sorozások az alábbi időpontban tartatnak: Parkány márc. 19—24; Zseliz 26—28; Új-bánya 4—7; Garamszentkereszt 9—10; Kermőcbánya 12—13; Korpona 16—18; Ipoly-ság 20—23.

— **Csalás festett ötvenkoronásokkal.** Az egyik legújok szürkületi időben vidékies öltözötű férfi állított be az egyik lévai vendégőbe, ahol pálinkát fogyasztott és ötvenkoronás „bankjeggyel“ fizetett. A vendégő minden gyaun nélkül adott vissza s csak később, amidőn teljesen kivilágosodott a helyiségben, állapították meg, hogy a bankó a legprimitívebb mázolvány, hogyha nagyobb figyelemmel vették volna szemügyre, mindjárt megállapították volna az oltromb utánzatot. A csaló ezután egy másik vendégőbe

ben próbált szerencsét, hasonló sikerrel szökött el ott is egy bankolai káspirost. A csendőrség a nyomozást megindította a család személyének megállapítására.

— **A lévai katonák sibajnokasága.** Az országos sifutó bajnokságokat négy nap alatt Besztercebányán bonyolították le. A katonai bajnokságot teljes felszereléssel 30 km-re a Lévai állomáshoz 3. sz. kerékpáros zászlóalj nyerte meg 3 óra 50 perc 30 mp. alatt, kitűnő idővel. A csapat tagjai Krc Béla törzskapitány, Beran Örvéztől, Friedl és Kuklis közkapitány voltak. A tisztversenyt Krc törzskapitány nyerte 1 óra 50 perc 20 mp. alatt. A legjobb időt Friedl érte el 1 óra 43 perc 10 mp. alatt, míg az összetett versenyt Krc törzskapitány nyerte 480 ponttal.

— **Az LTE évi rendezés közgyűlése** f. hó 26-án, hétfőn este 8 órakor a városháza nagytermében tartja.

— **Betörés.** Korpás István orbáni szülőhazájában betörtök jártak. A kár megállapítása most folyik.

— **Mégis csak kötélre kerül Sztankóné?** A komáromi esküdtörzsök Zvegy Sztankó Mártonné, a lévai nagy mérgezési affér főszereplőjét tudvalevően kötél általi halálra ítélte, három gyilkosságért és két gyilkosságban való bűnrészességért. A legfelsőbb bíróság mind Sztankóné, mind pedig a bűnügy másik elítélte, a csejki Szeni Bonaventura ügyében új tárgyalást rendelt el, amit még a múlt nyáron folytatott le a komáromi kerületi bíróság és Sztankóné ismét kötél általi halálra, Szeni Bonaventurát pedig 15 évi fegyházra ítélte. Sztankóné a második tárgyalásban is ugyanolyan cinikusan viselkedett, mint az első és az ítélet kihirdetése után kijelentette, hogy nem kér kegyelmet.

Valószínűen abban reménykedett a gonoszlelkű asszony, hogy a második ítéletet sem hagyják jóvá. Mivel a védők semmisségi panasz jelentettek be, az ügy ismét a legfelsőbb bíróság elé került. Sztankóné reményességében csalatkozott, mert most a legfelsőbb bíróság úgy es ő, mint vádlottára ítéletét jóváhagyta, ami így most már jogerőssé vált. Az ítélező bírósági tanács az ítélet meghozatala után kegyelmi tanácsa alakult át és titkos ülésben határozott afelől, vajjon Sztankóné kegyelemre terjeszti-e fel, vagy sem. Ezt a határozatot most felterjesztették a köztársaság elnökének kabinet irodájába. A döntés pár hónapot fog igénybe venni. Szeni Bonaventura, aki a Sztankóné által szállított méreggel a férjét ölte meg, a csehszlovákiai repülő női fegyvertételben fogja elítélteni a bűntetését.

— **Megjelent a Színházi Élet farsangi száma.** Farsang utóján képzatos farsangi számot adott a Színházi Élet. Mátyás Sándor számol be arról, miért sikerült olyan jól az idei farsang. Farkas Imre a Képzőművészek álarcos báljának vidám forgatógáról ír és pompás Angelo képek mutatják be a Képzőművészek szépségversenyének győzteseit. A riporterből Kálmán Jenő referál, a Magyar Színház Savoy báljáról Guthy Böske ír beszámolót és végül a farsangi szám bemutatja a Mannquinnek bálját is, akik a farsang utóján ugyanugy kiöltöztek, mint azok a dámák, akiknek a farsang folyamán ők mutatnak be a ruhákat. Szegedre küldött munkatárs és fotóriporterei pompás képekben és szenzációs cikkben elevenítik meg az Ördög lovasa szegedi bemutatóját.

— **Az Apolló mozgóban** ma d. u. 2 és 4 órakor népelőadásul Ramon Novarro nagy filmje, a Bonapartista. Este utolsó előadásai **Ötvenéves** az utazó című kedves vígjáték. A cupa derű és kacagás központjában Fr. Schulz és M. Paudler állanak a főszerepekben. Kedden, szerdán, csütörtökön este nagy cseh film: Jindra, ostromra hercegnő. A legjobb cseh színészek szerepelnek benne. Péntektől Ufa-film! Társadalmi dráma: Titotzós Gran ur. Hans Albers, Bassermann és O. Tachecowa garanciája a fényes sikernek.

— **Az Orient mozgóban** ma d. u. 2 és fél négy órakor népelőadásul Harry Piel film. Johnny ellopja Európát. 5—7 és 9 órakor a Szivék melódia, Eggerth Márta és Járny nagy filmje, a bécsi filharmonikusok

közreműködésével, a régi Bécs hangulatával, amelyben kedvesen csendül fel Eggerth Márta magyar éneke. Kedden és szerdán A szőke Kriszta, megkapó dráma, Karin Hardt és Th. Loossa a főszerepekben, lebilincselő szép természeti felvételek váltakozásával. Legközelebb műsoron: Szerencsés utat. Schneider Magda új operettje.

Dr. Bándy László specialista fogorvos rendel fog- és szájbeteglek részére. Stefanik utca 14. (Fogadó utca). Rendel az összes gyógyalapot részére is.

Foghaszná, fogtömés, gyökérkezelés, aranykoronák, műfogak, mozgó fogak fixálása, valamint rendellenes fogak regulatioja a legmodernebb metódusok szerint, a legújanyosabban **BODÁNSZKY IRÉN** áll. vizsgázott fogtechnikusnál készülnek. Rendel a betegsegélyző pénztár és a magánalkalmazottak részére is.

Tolnay Lenke, kozmetika, Bati u. 28. A legmodernebb szépségápolás. Végleges hajszál eltávolítás, személcirtás. Ráncok kiimitása, arcpakolások, helyifogyasztás. Kiképzés estelyre és utcára. Tanács ditalanul. **O'csó árak.**

Köszönet nyilvánítások.

Az Árvaházat fenntartó Lévai Nőegylet 1934. január hóban a következő adományokat kapta:

Kath. Kőr Léva 100 Kc; N. N. Léva 10 Kc; Bándy Endre Bakabánya 1 kosár alma; Stivlac Lajos Alsógörög 25 Kc; Pasztier Antalné Gr.-Ujfalva 1 házikenyér és 1 pár csirke; Duba Andrásné Csudapuzta 10 Kc; Ing. Boromissza Tivadar újsí üdvözet cimen 25 Kc; Toperczer György 20 Kc; Gubik Lajosné Gr.-Szt.-György 5 Kc; N. N. Léva 20 Kc; Dr. Vicsék Ferenc háziaszony megváltás cimen 30 Kc; Dr. Székli Jenőné Bpest 10 pengő=47.60; Berczell Sándorné 8 kg alma; Várszörö "Szabó Társulat" 20 Kc; N. N. Léva 1 pár gyermekcipő; Szabadhegyi Zoltáné Demend 8 q burgonya; Föztiszt. Csvirik Ciril Bát 50 kg bab; Bedus Mihály Nagyikálna 1 kg zsír és 10 Kc; Jozsefcsek Gézáné háziaszony megváltás cimen 20 Kc; Söti malom Léva 3 liter tej, 2 kg túró; N. N. háziaszony megváltás 10 Kc; bati Berkó Istvánné Budapest 20 Kc; Streicher Jozsef Liebermann főrbái halál alk. korszor megváltás 50 Kc; Bargár József egy evi ingyen kemény tisztítás; Droppa Manci és Lehotzky Manci gyűjtése Nagysállon 320 Kc; Kucsera Imre 3 drb sertés inyen vágása; Iványi Tivadar 8 kg hurka; Balog Manó 2 kg hurka, 2 kg kolbász; Höchst Leopold 14 kg kenyér; Pál Antal Nagykecskeny 1 drb tyúk, 5 kg liszt, 2 és fél kg buzdara; Szent-Ivány Mörice Beladice 50 Kc; Kottek Alice 60 Kc.

Fogadják a nevezetű adakozók jéteköny-ságukért az árvák nevében köszönetünket.

OFFERMANNE ÁRVAY MÁRIA
alelnök

A Lévai Csizmadia Ipartársulat 50 K-t adományozott az árvaház céljaira, melyért az árvák nevében fogadják hálás köszönetemet.

Offermanné Árvay Mária, alelnök.

A Protestáns Leányegylet egyesületünknek 100 K-t adományozott, melyért ezúton mond hálás köszönetet a járási fiataliságot védő egyesület Elnöksége.

Boldogemlékezetű szeretett férjemnek és felejtethetlen édesatyámnak Liebermann Jakab főrbabinnak elhunya alkalmából kifejezett részvételt, a gyászszertartásnak, valamint végítzes-tésén való megjelenésük által nyilvánított utolsó tiszteletadását — az előirt harminc napi gyászunk elteltével — ezúton is nyilvánítjuk hálás köszönetünket.
Levice, 1934. évi február 18.

A gyászoló család.

Mindazon rokon és ismerősök, különösen a tisztelendő nővérek, kik felejtethetlen gyermekünk, illetve testvérünk temetésén megjelenni szivesek voltak, fogadják hálás köszönetünket
SZITKA család.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése.

Születések. Kovács Lajos Hudák Irén fia Ferenc Róbert — Tóth János Kis Jolán halvaszületett fia — Kiss István Horváth Margit Mária leánya Erzsébet — Zilay Béla Szűcs Erzsébet fia Tibor Lajos — Szuhacek Jozsef Nagy Cecilia leánya Erzsébet — Horváth Erzsébet fia Sándor.

Halálozások. Szitka Margit Erzsébet 8 éves — Dobs Ferenc 62 éves — özv. Traver Gyuláné szül. Pachinger Teréz 63 éves — Prohászka Ferenc 75 éves — Szpisák József 74 éves.

A „Bars” rádió műsora:

A budapesti műsornál minden hétköznapon:

6.45 Torna, utána gramofon zene.
9.45 Hírek. 12.35 Hangv. folyt.
10.— Előadás—felolvasás 13.— Pontos időjelzés.
10.10 Nemzetközi vizek. 14.— Hírek
12.— Déli harangszó. 15.— Piaci árak, árf. hírek
12.25 Hírek. 16.45 Pontos idő, hírek.
22-23 közt pontos idő és hírek.

Vasárnap, február 18.

BRATISLAVA. 8 R. k. mise. 9.15, 11, 12.15, 16 Hangv. 18.15 Magyar óra. 21.35 Zene. 22.20 Dalok.
BUDAPEST. 11.45 Hírek. 11.10 R. k. mise. 11.15 Evang. istentisztelet. 12.30 Honvéd-zk. 14 Gramofon. 15 Földművelésügyi előadás. 15.45 Magyar cigzk. 16.30 „A szolgálat” előadás. 17.20 Elbeszélés. 17.30 Roosz zsk. 18.40 „Egy félézszád előtt: az 1881-84-i oroszgyűlés emlékeiből” előadás. 19.15 Sporteredmények. 19.25 Operettelőadás a stúdióból „Sybill” 3 fejt. 21.50 Pataky jazz. 22.45 Perti cigzk.
PRAHA. 7.30 Hangv. 8.30, 11.45, 17.45, 19.05 Gramofon. 21.35 Táncczene. 22.25 Cseh táncok.
WIEN. 8.30 Hangv. 11.30 Szimfónikusok. 12.40 Hangv. 17 Gramofon. 20 Rádiójáték. 21.05 Operett.

Hétfő, február 19.

BRATISLAVA. 11.05, 12.35, 16.50 Hangv. 17.50 Gramofon. 20 Operettelőadás.

BUDAPEST. 12.05 Horváth cigzk. 13.30 Hangv. 15.30 Diákfelőra. 16 Asszonyok tanácsadója. 17 „A rákbetegségekről” előadás. 17.0 Énekhang. 18 Német nyelv. 18.20 Gramofon. 19 Elbeszélés. 19.40 A Filharmoniai Társaság hangv. 22.10 Perti cigzk. 23.15 Hetényi—Buday—Sebő-trió.

PRAHA. 11, 12.10, 13.45, 17.15, 17.45, 19.05 Gramofon. 20 Operettelőadás. 22.30 Gramofon.

WIEN. 12 Gramofon. 17.10 Hangv. 18.55 Zenei egyveleg. 21 Szimfónia. 22.30 Hangv.

Kedd, február 20.

BRATISLAVA. 11.05 Fuvós zene. 12.20 és 17.30 Gramofon. 20.20 Szimfóniás. 22.30 Hangv.

BUDAPEST. 12.05 Virány zk. 13.30 Gramofon. 17 Mese. 17 „Kossuth nyomán Bulgáriában” előadás. 17.30 Budapesti Hangv. Zenekar. 19 Munkásfelőra. 19.30 Hajdu István gondokzók. 20.10 „Pillanatok” felolvasás. 20.40 Kurina cigzk. 22.10 A Paris—P. T. rádióállomás műsorának közvetítése.

PRAHA. 11 Fuvós zene. 12.35 Jazz-zk. 13.45 Gramofon. 16 Rádiózk. 17.30, 17.50, 19.05 Gramofon. 19.20 Jazz-zk. 21.10 Dalmát dalok. 22.30 Hangv.

WIEN. 12 Zene. 17.10 Hangv. 21.05 Ravel-hangverseny. 22.05 Operettelőadás.

Szerda, február 21.

BRATISLAVA. 11.05, 12.35, 16 Hangv. 17.45, 18.05 Gramofon. 18.15 Magyar óra. 19.30 Hangv.

BUDAPEST. 12.05 Balalajka zk. 13.30 Szimfónikus zk. 15.30 Diákfelőra. 16 „Tavaszi mennyegző” előadás. 17 Bertha szalonk. 18.20 „Üzleti tisztesség és tisztességtelen verseny” előadás. 18.50 Zongorahangv. 19.30 Elbeszélés. 20.05 Berlini rádióállomás műsorának közz. 21.10 Bura cigzk. 22.15 Gramofon. 23.30 Heinemann jazz-zk.

PRAHA. 10.10, 12.10, 13.45, 18.05, 19.05 Gramofon. 19.35 Fuvós zene. 20.35 Tarka rádióest.

WIEN. 12 Szimfónikusok. 16.30 Hangv. 19 Német neptáncok. 20.05 Szimfónikusok. 22.45 Gramofon.

Csütörtök, február 22.

BRATISLAVA. 11.05, 12.35, 16, 17.25 Hangv. 18.15 Magyar óra.

BUDAPEST. 12.05 Hangv. 13.30 Postás-zk. 16 Leányok felőra. 17 Földművelésügyi előadás. 17.30 Asbóth Gyula tárogatózik. 18 „Ossián” előadás. 18.30 Somogyi szalonk. 19.10 Külföldi negyedóra. 19.30 Operaház előadásának közvetítése. Majd Horváth cigzk. 23 Gramofon.

PRAHA. 10.10, 11, 12.10, 13.45 Gramofon. 17.25 Hegedűjáték. 19.30 Harmonika-hangv. 20, 21 Hangv. 22.15 Gramofon. 22.40 Smetana-hangv.

WIEN. 17.05 Liszt-hangv. 17.25 Opera-duettek. 19 Katona-zk. 22.35 Hangv.

Péntek, február 23.

BRATISLAVA. 10.15, 12.20 Gramofon. 16, 17.05 Hangv. 18.15 Magyar óra.

BUDAPEST. 12.05 Gramofon. 13.30 Fejes zk. 15.30 Diákfelőra. 16 „A konyha művészete” előadás 17 Zenekar hangv. 17.30 Gyórsirás. 18.20 Magyar nóta. 19.30 „Muzséta Kemál utja” előadás. 20 Európai hangv. A ljubljani, zgrábi és belgrádi rádióállomások műsora. 22.20 Rigó cigzk. 22.50 Len Baker jazz-zk.

PRAHA. 10.10, 11, 12.10, 13.45 Gramofon. 17.05 Ondricek von. snégyes. 19.35 Gramofon. 20 Hangv.

WIEN. 12 Hangv. 17.05 Német népdalok. 17.35 Énekhang. 19 Kvartett. 20.30 Norvég dalok. 21 Európai hangv. 22.20 Hangv.

Szombat, február 24.

BRATISLAVA. 12.20 Gramofon. 16 Táncczene. 17.55 Gramofon. 18.55 népdalok. 20.55 Fuvószene. 22 Rádiószáml. 22.30 Rádiófilm

BUDAPEST. 12.05 Hangv. 13.30 Szalay cigzk. 16 Meseóra. 17 Elbeszélés. 17.30 Wekerletelepi Dalórhangv. 18.15 Műtizen a rádió. 18.50 Operaház zk. 19.50 A magyar rádió új adóállomásának első kísérleti adásáról készített hanglemez bemutatása. 20.10 „A két pierrot” verses egyfelvonás. 21.15 Katonai indulók. Majd Récs cigzk.

PRAHA. 11, 12.35 Gramofon. 16 Táncczene. 17.25 19.05 Gramofon. 19.55 Katonadalok. 22.15 Zene.

WIEN. 11.30, 16.10, 17.10 Hangv. 19 Wolf-dalok. 20.30 Operettelőadás. 22.45 Táncczene

NYILTTÉR. *)

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítjük a nb. vásárló közönséget, hogy üzleteinket f. hó 25-től kezdődőleg vasárnapokon egész napon át zárva tartjuk s kérjük, hogy szükségleteiket szombaton beszerzini sziveskedjenek, tisztelettel:

Wetzler Dávid Lachky Elek
Kern Testvérek Kertész Lajos
fűszer és csemege kereskedők.

*) Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A lévai inségbizottság közleményei:

A munkanélküliek és ellátatlanok felsegélyezésére szolgáló igazgatója 1934. febr. 1-től - 1934. február 14-ig az alábbi befizetések eszközöltettek 4710.- Ké összegben.

Boros Béla 150, Dr. Prizner Gyula 250, Hivataltok teadatlán 25, N. N. 150, Boromissza Tivadar 100, N. N. 1000, özv. Kempfer Lipótné 25, Odbor Zivena 210, Slovák biztosító 1000, Barmsegyei Népbank 1000, Slovenská banka fil. 700, Peol József 100 Ké.

Fogadják a nemes szívű adakozók hálás köszönetünket. INSEGBIZOTTSAG.

Gabonárak:

Buza	100 kg	137	138	kor
Rozs	"	83	85	"
Árpa	"	82	85	"
Zab	"	80	"	"
Kukorica	"	90	92	"
Bab	"	"	80	"
Lóheremag	"	1000	1100	"
Lucernamag	"	700	800	"

VALUTAÁRFOLYAMOK

Bármegyei Népbank Levice, jelentése.

Prága lapzártáig nem jegyzi még a külföldi bankjegyeket.

100 pengő	—
100 osztrák schilling	—
1 angol font	—
1 amerikai dollár	—
100 svájci frank	—
100 francia frank	—
100 líra	—
100 német márká	—
100 dinár	—
100 lei	—

8071—1933. szám

Hirdetmény.

Figyelmeztetem a háztulajdonosokat, hogy az országos hivatal Bratislava 108527/12/933. sz. rendelete, valamint az építési szabályrendelet 157—159 §§-ai értelmében a háztulajdonos köteles gondoskodni arról, hogy a háza, vagy bármely építmény részét illetésnek megfelelően jókarban fenntartandó, az épület az utca felé pedig az esztétikai igényeknek megfelelően gondozandó.

Amennyiben a ház rozott állapotban volna és ezáltal az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztetné, úgy a ház lebontására a háztulajdonos engedélyt tartozik beszerezni minden esetben.

Felhívtnak a háztulajdonosok és a ház lakói, hogy minden esetben, amikor az épület állapotában vagyon, vagy életveszélyességet látnak, vagy vélnek fennforogni, haladéktalanul jelentsek a városi mérnöki ügyosztályban.

Léva, 1934. január 15.

ANTAL, városbíró

1569—1934. szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a Városmajoron összegyűlt istálló trágya és a város utcáiból összegyűjtött szemétrágya f. hó február 12 én, vasárnap délelőtt fél 12 órakor a helyszínén nyilvános árverésen a legtöbbet igényelők el fog adatni.

Léva, 1934 február 9.

ANTAL, városbíró

Čis. jed. E 535/32—18.

Výfah dražebného oznamu.

Súd v exekučnej veci vymáhajúceho veritefa zlatomoraveckej agrárnej banky fil. v Želiezovciach proti dlžníkovi Ludevítovi Deákovi a manž. Júlii Deákovéj nariadil exekúciu — následkom vyššieho sfubu novú dražbu — o vymoženie pohľadávky 2300 Ké. Istiny a jej príslušnosti na nemovitosti, ktoré je na území Želiezovského okresného súdu obsažené v poz. kn. katastrálneho územia Vel. Pešek vložka č. na 748 nemov. v pk. záp. č. 577 pod r. č. A 1. m. č. 371 v výkričnej cene 121 Ké, na 736 nemov. v pk. záp. č. 577 pod r. č. A 1. m. č. 710/a v výkričnej cene 38 Ké. 50 hal. na 748 nemov. v pk. záp. č. 575 pod r. č. A 1. 2—3 v výkričnej cene 38 Ké. 50 hal. na 748 nemov. v pk. záp. č. 493 pod r. č. A 1. 4. 6. m. č. 559, 633 v výkričnej cene 163 Ké, na 748 nemov. v pk. záp. č. 352 pod r. č. A 1. m. č. 1442 v výkričnej cene 137 Ké. 50 hal. na 748 nemov. v pk. záp. č. 352 pod r. č. A 1. 2 m. č. 1442 v výkričnej cene 165 Ké, na 736 nemov. v pk. záp. č. 279 pod r. č. A. 1. 9. m. č. 1194 v výkričnej cene 11 Ké. na 16 nemovitosti v pk. záp. č. 229 pod r. č. A. 1. 1. 2. m. č. 78.80 v výkričnej cene 275 Ké. Dražba bude o 15 HODINE DŇA 20. MARCA 1934 na obecnom dome Veľký Pešek.

Do dražby dané nemovitosti nemožno odpredať nižie polovice — dvoch tretio — výkričnej ceny. Ti, ktorí chcú dražiť, sú povinni složiť jako vadium 10%—ov výkričnej ceny v hotovosti alebo v cenných papieroch, ku kaučii spôsobili podľa kurzu, určeného v § 42 zák. čl. LX. z roku 1881 a to osobe, vyslanej súdom alebo tejtio odovzdat' poistenku o predbežnom uložení vadia do súdneho depozitu.

Taktiež sú povinni dražebné podmienky podpisat'. (§§ 147, 150, 170 zák. čl. LX. z roku 1881, § 21 zák. čl. XL. z roku 1908.)

Ten, kto za nemovitost' viacej sfúbil, než je výkričná cena, jestli nikto viacej nesľubuje, povinný je podľa procenta výkričnej ceny určené vadium po výšku práva takeho procenta nim sfubeney ceny hned doplnit'.

Okresný súd v Želiezovciach odd. II. dňa 29. januára 1934.

LADISLAV ZIMAN,
za správnost' vyhotovenie
vedúci kancelárie.

APRO HIRDETÉSEK

Hirdetésekre való levélbeli érdeklődésekhez kérünk választára szolgáló levelezőlapot csatoln!

Belvárosban ház eladó. Érdéklődői lehat BLAU ZSIGMOND üzletében. 126

Eladó a vasuti étterem mögött egy magyar hold építési telek, továbbá öt magyar hold szántóföld, igen olcsón. BERNÁTH & FENYVESSI, Levice. 130

Keresek 3 szobás komplett lakást, fűrdőszobával, a belvárosban. Cím a kiadóban. 148

Nyugdíjasok figyelmébe! Eladó családi ház és első Óláván 4566 □ szőlőtálat hajlékkal és kitünő pincével. Cím a kiadóban. 149

Öreg drótkerítés eladó, érdeklődni lehet Kálvária sor 4. 151

Tavaszbuza tiszta, árpamentes, vetőtágnak eladó. Bővebbet Bati utca 8. szám. 155

Magányos nőnek szoba, konyha kiadó. Deák Ferenc u. 19. 156

Fehernemű varró tanfolyamot kezd március 1-től ma jus 1-ig. Jelentkezni lehet HOCHBERGER MANCI fehérenemű varródn. Kereszt u. 3. 157

Első Ólávákban volt Rácz-féle szőlőtálat szabadvéből eladó. Felvilágosítást ad Dr. SIMEK ISTVÁN ügyvéd, Levice. 159

Üzlethelyiség kiadó Ladányi ut V. utcával szemben. 160

Szoba konyha kiadó. Kollár utca 28. 161

Bérbeadó április 1-től egy új ház, mely áll 2 szobából, verandából és mellékhelyiségekből. Kollár (II.) u. 29. 162

Azonnal eladó a legszebb helyen, Káka liget mellett, Kákai ut 66. számú lakóház, 719 □-öi telekkel. 163

Keresek 2 vagy 3 szobás lakást a városban. Bővebbet a kiadóban. 164

Lévatól 12 km-re, jókarban levő ház, nagy telekkel, összes mellékhelyiségekkel, mászárszókkal és kocsmajozsal, szabadkőzből eladó. (Autóbusz megálló.) Felvilágosítással szolgál: BRAUN JÓZSEF és FIA cég. 166

Ház eladó, nagy kerttel, a város közepén, érdeklődni Mázó u. 7. 168

Megnyilt „Elit“ bórdiszmű-aru üzlet. Szolid árak. Saját készítmények. Legújabb kreációk. Levice, Szepessy utca 2. (Preisich fűszeressel szemben.) 169

Utlevélvizumokat 6 kor. díj- nap alatt megszerez M. DOBROVITZKY papirkereskedés Levice, Bastya u. 2. Ugyanitt a legfrissebb nagy és havi divatlapok nagy választékban. Sínházi Élet, Sínes regény, Tolnai, Dáiláb, Milliók könyve stb. állandóan kaphatók. 170

Élő dunai tükör és pikkelyes ponty állandóan kapható PREISICH és ROSENBERG cégnél. 173

SZÉPIRODALMI MŰVEK

NAGY VÁLASZTEK-
BAN KAPHATÓK

NYITRAI ÉS TÁRSA
KÖNYV- ÉS PAPIRKERES-
KEDÉSÉBEN LEVICÉN-LÉVÁN

Értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy párisi tanulmányutamról hazaérkeztem és a legújabb modellekkel állok rendelkezésére:
RÓTH ELLA
fűző- és fehérenemű szalón, Munk ház

Eredeti svajci
NŐI ÉS FÉRFI ÓRAK
váltakoztan olcsó
árakban továbbra
is kaphatók:
STEINER
TESTVÉREK-nél
Levice, Bafa mellett.

Kályhák! Kályhák!
ELVÁLLALOM: Cserépkályhák, takaréktűzhelyek felépítését, ugyszintén kályhák átrakását, tisztítását és vaskályhák samotkozását szakszerűen és jutányos áron. - Uj cserépkályhák állandóan rak-táron. - A n. é. közönség pártfogását kéri
RICHTER BÉLA
kályhás LEVICE, Kopai utca 10.

HANGOS APOLLÓ MOZI

Febr. 18-án, vasárnap d. u. 2 és 4 órákor
SZENZÁCIÓS NÉPELOADÁS!!!

BONAPARTISTA

Főszereplők: RAMON NOVARRO,
Dorothy Jordan és Marion Harris

Vasárnap, február 18-án este 6 és 8, 9 órákor
utolsó előadásai a bájos németül
beszélő és hangos filmvígjátéknak

Öfensége az utazó

Főszereplők: Fr. Schulz, M. Paudler

Február 20-án, 21-én és 22-én, kedden,
szerdán és csütörtökön este 8, 9 órákor
nagy csehül beszélő film!

JINDRA, ostrovina hercegnő

Főszerepekben: Marie Tauberová,
Theodor Pištěk és Bedřich Veverka

Február 23, 24-én és 25-én, pénteken,
szombaton és vasárnap nagy UFA
film. — Érdekesítő németül
beszélő és hangos társadalmi dráma.

TITOKZATOS GRAN UR

Főszerepekben: HANS ALBERS,
Albert Bassermann, Karin Hardt,
Olga Tschecchowa és Walter Rilla

HANGOS ORIENT MOZI

Febr. 18-án, vasárnap d. u. 2 és 1/2 órákor
népelelőadás. HARRY PIEL
szenzációs kalandor hangosfilmje
Johny ellopja Európát

Február 18-án, vasárnap 5, 7 és 9 órákor
EGGERTH Márta, Hans JARAY,
Luise Ulrich, a legszebb Bécsben
készült hangosfilmben, a bécsi
gyermekdalárda és a bécsi filhar-
monikusok közreműködésével.

SZIVEK MELÓDIÁJA

(Leise flehen meine Lieder)

Remek film Fr. Schubert zene-
szerző életéből. - Eredeti magyar
ének, éneklő Eggerth Márta, ci-
gányzene, csárdás! — Hangos Híradó!

Febr. 20 és 21, kedden, szerdán érdekesítő
németül beszélő hangos dráma

A szöke Kriszta

Főszereplők: KARIN HARDT,
Theodor Loos és Rolf v. Goth
Csodás természeti felvételek!

Előkészületben: Magda Schneider és M. Han-
sen legújabb hangos filmoperettje

Szerencsés utat

Építőtelkek

AZ UJMAJOR és a
dohánybevéltő
mellett fekvő, Schoeller
és Társa cég tulajdonát
képező területen

eladók

Felvilágosítást ad:

Dr. Simek István
ügyvéd, LEVICE

Szőlővesszőt és oltványt, szőlőskertek királynőjét

Riparia, Portalis és Berlan-
diere alanyon garantált faj-
tisztát és a legprimább
minőségben, legolcsóbb
áron szállítok. — Kapható
A LEGUJABB OLTVÁNY

SZŐLŐSKERTEK KIRÁLYNŐJE

Megkeresésre ajánlattal szolgál:

NÁDAS JÓZSEF
BEREHOVO — BEREGSZÁSZ

**Az én legnagyobb
örömem.**

Csak neki köszönhetem
a szép kelengyét.
Kérjen prospektust.

Előnyös RESZLETFIZETÉSI
feltételek!

SOKAT
TAKARIT MEG,
ha már most,

AZ IDÉNY
ELŐTT ADJA
JAVÍTÁSBA

szakszerű JAVÍTÓ és ZOMÁNCOZÓ műhelyembe

BAROSKA J. Levice, Kálnai u 3.

Telefon 130

JAWA motorkerékpárok!

GRAMOFON LEMEZEK,
legjobb felvételek!

Lőpor és robbantószer
áruda!

KULTÚREMBER otthonában nem hiányozhat

A RADIO!

Kevés pénzért a legkellemesebb és legolcsóbb
szórakozást nyújtja a legelőnyösebb részletfize-
tési feltételek mellett!

Ne bosszankodjon akkumulátorral, elemekkel,
CSERÉLJE BE régi telepes készülékét váltó-
áramu modern hálózati RADIÓKÉSZÜLÉKRE!
CSERÉLJE KI elgyengült régi radio lámpáit
a legújabb típusú radiolámpákra, készüléke ujjá
alakul! — Radiókészülékek bemutatását, radio-
lámpák cseréjét a helyszínen, vételkötelezettség
nélkül eszközöljük.

Minden igénynek megfelelő modern radiókészü-
lékek nagy választékban állandóan raktáron.

RADIO CENTRAL — KERN TESTVÉREK
áruházában Levice—Léva

Alapított 1881.

Telefon szám: 14.

Német és angol nyelvet tanít
ALSTERNÉ Balcsák-sor 2.